

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-АКСІОЛОГІЧНОГО
КОМПОНЕНТУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
І СПОРТУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Світлана Криштанович¹, Мирослав Криштанович²

*¹Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського*

²Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. Проаналізовано та визначено сутність понять, які є основою мотиваційно-аксіологічного компонента професійної компетентності майбутнього менеджера фізичної культури і спорту, який формується у закладах вищої освіти. Досліджено мотиваційно-аксіологічний компонент у структурі науково-пізнавальної компетентності студента.

Ключові слова: мотиваційно-аксіологічний компонент, професійна компетентність, менеджер, фізична культура, спорт.

Abstract. The essence of the concepts that underlie the motivational and axiological component of the professional competence of the future manager of physical culture and sports, which is formed in higher education institutions, is analyzed and determined. The motivational-axiological component in the structure of the student's scientific and cognitive competence is investigated.

Key words: motivational-axiological component, professional competence, manager, physical culture, sport.

Бажання навчатися для студента залежить не лише від його здібностей, а й від його мотивації. Від мотивації особистості залежить чи особа готова до навчальної діяльності. Саме, поєднавши мотиви та особистісні здібності індивіда можна досягти ефективного результату у навчальній діяльності майбутнього менеджера фізичної культури і спорту. Для того, щоб у магістра були визначені мотиви до навчання потрібно встановити його потреби, які формують ці мотиви.

Метою роботи є дослідження формування у закладах вищої освіти мотиваційно-аксіологічного компонента професійної компетентності майбутнього менеджера фізичної культури і спорту.

Як наголошує М. Надольний, потреба - це стан живого організму, людської особистості, соціальної групи чи суспільства в цілому, що виражає необхідність у чомусь, залежність від об'єктивних умов життєдіяльності і є рушійною силою їхньої активності [1, с. 505].

У «Філософському енциклопедичному словнику» зазначається, що «...систему потреб особи можна зобразити у вигляді ієрархії трьох найбільш загальних рівнів: існування (вітальні потреби), функціонування (соціальні потреби), розвитку (потреби самореалізації, самоствердження, творчості)» [2, с. 505]. Отже, коли виникають потреби у особи, вона шукає шляхи їх задоволення, щоб уникнути внутрішнього збудження, незадоволення. Потреби спонукають особу до різних видів діяльності, залежно від їх характеру, поки не отримає внутрішнє задоволення.

Потреби формують мотив особистості. Як вважає Л. Дзюбо, «мотив – це складова мотиваційної сфери людини. Він спрямований на задоволення нужди, потреби людини; спонукає її до дії; особистісно значимий для неї» [3, с. 37].

Отже, мотиви пов'язанні з прагненням особистості до обов'язку, відповідальності перед кимось, до задоволення очікуваного результату, самовизнання, одержання схвалення тощо. Мотиви можна розділити на два види – внутрішні та зовнішні. Внутрішні мотиви – це те, що нас стимулює до дій допоки ми не задовільнимо власне я (очікування, бажання, інтерес), а зовнішні мотиви – це чинники зовнішнього впливу, які спонукають нас до дій (винагорода, статус, влада).

Із проведеного аналізу досліджень, можемо стверджувати, що усі мотиви особистості в сукупності (внутрішні та зовнішні) складають основу мотивації.

Розкриємо сутність поняття «аксіологія». У «Великій українській енциклопедії», автором якої є Т. Крайніков, вказується, що аксіологія (від грец. αξία – цінність і λόγος – слово, вчення) – це теорія цінностей; один із розділів філософії, що вивчає сутність, види і функції цінностей. Розглядаючи аксіологію з точки зору галузі педагогічного знання, можна стверджувати, що вона досліджує цінності, ціннісну свідомість та ціннісні орієнтації, які постають у процесі навчання, виховання та саморозвитку людини [4].

Як стверджує А. Нікора, цінності «... є реальним життєвим ресурсом особистості, який формує цілі й сенси життя, а також забезпечує реалізацію суб'єктності особистості як цілісної психологічної системи» [5, с. 222].

Розглядаючи мотиваційно-аксіологічний компонент у структурі науково-пізнавальної компетентності студента, Ж. Кожухар представив «...його аксіологічною складовою у вигляді таких цінностей, як цінності свободи, справедливості, добродетності, благородства, відданості, патріотизму, прагненнями до ідеалу, довершеності, самоствердження, самовираження, самореалізації та саморозвитку» [6, с. 30].

Отже, мотиваційно-аксіологічний компонент професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка формується в закладах вищої освіти, передбачає наявність мотивів, як внутрішніх так і зовнішніх, які впливають на вибір професії; самоствердження та самови-

раження; пізнавальну активність щодо фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку; визначення системи цінностей, як особистого життя, так і в професійній діяльності; визначення пріоритетів у житті, ціннісних орієнтирів; цілепокладання; формування себе, як особистості.

Список використаних джерел:

1. Надольний М. Потреби // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін. ; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори) ; І. О. Покаржевська (художнє оформлення).– Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України ; Абрис, 2002.– С. 505.– 742 с.
2. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди ; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.].– Київ : Абрис, 2002.– 742 с.
3. Дзюбко Л. В. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Л. В. Дзюбко, Л. І. Гриценко // Психолінгвістика.– 2009.– Вип. 4.– С. 33–43.– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2009_4_5
4. Крайнікова Т. С. Аксиологія [Електронний ресурс] // Велика українська енциклопедія.– Режим доступу: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 9.12.2019).
5. Нікора А. О. Теорія аксіологічного підходу в освіті та практика його реалізації в процесі предметно-методичної підготовки майбутнього вчителя-суспільствознавця / А. О. Нікора // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки.– 2015.– № 1(48).– С. 221–226
6. Кожухар Ж. В. Мотиваційно-аксіологічний компонент науково-пізнавальної компетентності майбутніх учителів інформатики: структурний аналіз / Ж. В. Кожухар // Науковий вісник Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського.– 2013.– № 7–8.– С. 25–32.